

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

4. De termino generationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

conclusionis, non est aliud quam materia, & forma unita sed vñ accidens simplex nequit inherere immediate in duobus subiectis realiter distinctis, imo sunt plurimi qui existimant illud esse impossibile etiam supernaturaliter, præsertim si accidens sit materiale, vt est generatio: ergo. Ne creferet quod illa plura faciunt vñ per se, quia hoc non impedit quominus sint distincta realiter subiecta, etiam vt sunt in composito, & consequenter non tollit, quin illud ipsum accidens quod inhaeret vñ, inhaereat immediate in illis duobus subiectis.

Probatur secundo, quia prius est natura, ac nostro modo concipiendi, quod materia mutetur ad formam, quam intelligatur oriri compositum, & ab illo ipso, a quo denominatur materia mutari ad formam substantialem, habet, realiter saltim, totum generari; nec aliquid aliud realiter distinctum requiritur ad hoc quod totum generetur, si generatio consistat in aliquo vñ: sed illud a quo materia sic mutatur, ponitur inhaerere in ipsa materia: ergo & generatio in ipsa ponenda est, & non in toto composito.

Confirmatur, quia ideo subiectant aduersarij generationem in toto generato, quia existimant materiam primam non esse capacem vñ formæ ante formam substantialem: sed hoc est falsum, quia cum habeat existentiam distinctam ab existentia formæ, & possit independenter a forma existere, vt probatum est *primo Physicorum*, nihil impedit quominus possit respicere aliqua accidentia, & præsertim illa, quæ requiruntur vt recipiat ipsam formam substantialem: ergo non est dicendum quod generatio subiectetur in toto composito, sed potius in materia prima. Nec sane necesse est dicere quod generatio sit quid substantiale, & non accidens, vt dicunt *Complures*, quasi accidens non posset præcedere formam substantialem, & aliquid substantiale posset: nam quæ ratione posset recipere modum substantialem ante formam, posset etiam accidentale: & ex alio capite cum generatio, siue actiue sumatur, siue passiue, spectet ad prædicamentum actionis ac passionis, & cum habeat etiam omnes conditiones accidentis, omnino debet dici esse accidens, & male dicitur esse intrinsece substantialis: & per hanc confirmationem patet ad fundamentum præcipuum aduersariorum.

Confirmatur secundo ostendendo modum, quo possit generatio inherere toti, assignatum ab aduersarijs, & præsertim a *Ioanne à S. Thoma*, esse impossibile. Itaque ipse dicit actionem subiectari in toto, quia non inhaeret materia, nisi mediante termino producto, seu ab ipsa actione attracto: vnde quandoquidem identificetur actio cum illo termino & generatione, sequitur quod non sit aliud subiectum cui inhaereat, quam totum.

Contra, quia si actio identificetur termino, quandoquidem terminus sit substantia, siue terminus sit forma, siue totum compositum, sequitur actionem non posse esse accidens & consequenter non posse inherere.

Deinde falsum est actionem identificari termino: præterea potest assignari aliud subiectum: & denique hic modus explicandi obscurissimus est in ipsomet auctore.

17 Obijciat: totum denominatur generari & non materia prima: ergo generatio potius subiectari debet in toto quam in materia prima.

Respondeo primo, retorquendo argumentum: materia prima denominatur mutari per generationem, & non totum generatum: ergo potius debet subiectari in materia prima quam in toto.

Rursus totum destructum denominatur conuerti per generationem: ergo generatio in ipso subiectari debet. Quod si aduersarij negent has consequentias, nos poterimus similiter negare consequentiam ipsorum; & quantumque responsum dabunt, sufficere vel similis, vel eadem nobis.

Respondeo secundo, negando consequentiam, & ratio est, quia multa possunt dare denominationes aliquibus, in quibus non inhaerent, quales non dant ipsis, quibus inhaerent, sic visio dat denominationem visio obiecto, qualem non dat oculis: & actio secundum aduersarios dat deno-

minationem agentis causæ, qualem non dat passio, in quo ponitur secundum ipsos. Si autem quærratur, cur potius generatio, cum tribuat aliquam denominationem materiae, & aliquam composito, potius in materia quam in composito subiectari debet, ratio petenda est ex fundamentis conclusionis.

Q V A E S T I O I V.

De termino generationis

18 **N**on agimus hic de termino a quo generationis, quia si loquamur de termino per se, est priuatio formæ, vel quæ fuit ante in subiecto, vel quæ fuisset tum quando est generatio, nisi per generationem introduceretur forma substantialis: si vero loquamur de termino per accidens, est forma illa positiua, quæ ante præfuit in materia, & etiam totum compositum quod destruitur. Agitur ergo de termino ad quem tam denominationis, hoc est de quocumque termino ad quem, qui mediante generatione recipit aliquam denominationem, quam immediate terminationis, hoc est ad quem generatio immediate terminatur.

Et quidem, si loquamur de generatione actiua, quæ in nostra sententia subiectatur in agente, terminus principalis ipsius est totum compositum, quod per eam producitur ac generatur, vt quod, & quando generatio esteductiua, terminus quod ipsius est ipsa forma substantialis, quæ etiam dicitur produci ac generari vt quo, quia est pars formalis ipsius termini principalis: & si præterea per eam producatur vñio istius formæ, illa vñio potest similiter dici terminus quo ipsius, quia est aliquid per eam productum, mediante quo producitur ipsum compositum, & educitur forma; si vero non producatur illa vñio per actionem agentis, non debet dici terminus generationis actiue, sed concurus, qui necessario concomitari debet ipsam: quando vero generatio non esteductiua, non habet alium terminum, qui producitur, præter vñionem formæ & compositum: potest tamen dici, quod terminus quo ipsius sit forma noneducta, quia quantumvis per eam non producatur, tamen est ratio formalis physicè constituens compositum, quod sufficit ad hoc, vt dicatur terminus quo.

At si loquamur de generatione passiua, vel etiã de actiua, ex suppositione quod identificetur generationi passiue considerata sunt omnia illa, quæ interueniunt in generatione, vt sunt respectus vñionis materiæ ad formam, formationis, & educationis quæ materia influit in formationem, & educationis passiue correspondentis subiecti in forma: & deinde productio passiua totius compositi terminata ad causas generantes: & certum est, quod sicut generatio non est aliquid vñum in hoc sensu, & nõ habet vñum subiectum, sed plura: ita etiam non habet vñum terminum, sed plures; quod ex ipsorum diuersorum illorum respectu natura patet: nam vñio & causalitaseductiua materiæ habet pro termino ipsammet formam, vñio formæ materiæ; & causalitas passiua ipsius tam materiam quam agens; productio passiua compositi omnes causas, a quibus generatur: nec in hoc potest esse vlla difficultas, ex suppositione quod illa plura interueniant in generatione imo quantumvis plura realiter distincta non interuenirent in ipsa, sed vnicus tantum respectus aut modus: ille ipse vnicus modus potest considerari tot considerationibus distinctis, ac si includeret illa plura, & sub vña consideratione haberet vñum terminum, sub alia alterum.

Et hac quidem de re quantum vero ad modum loquendi, supposito quod generatio esset vnica tantum actio, siue subiectetur in agente, siue in composito, & quod per terminum illius debeat intelligi illud, quod producitur per ipsam.

19 Aliqui dicunt terminum ipsius totalem adæquatam & vt quæ esse totum compositum, non solum vt dicit naturam constata ex partibus physicis, & existentia; sed etiam substantiam; terminum vero vt quo totalem esse ipsam naturam vt contradistinguitur a composito; & terminum vt quo partialem, ac minus principalem esse formam substantialem: ita *Ioannes à Sancto Thoma*, & *Complures*.

Generatio non debet esse intrinsece substantialis.

Sancti Ioannis à S. Thoma.

Qui est terminus ad quem generationis actiue.

Quid sit terminus formationis passiue.

Alii

Alii vero assignant pro termino totali compositum, nulla facta mentione suppositivitalitatis, & pro termino formalis formam. Ita Ruus hic.

Alii autem convenientes cum Ruus in assignando terminum primario ut quod, differunt in termino quo, quem ipsi putant esse unionem. Ita Hurtadus hic, & plures recentiores.

Quod ad me autem attinet, existimo quaestionem hic nullam posse esse de re, sed solummodo de nomine, ac parvi propterea momenti, quam tamen sequentibus conclusionibus resolvam.

CONCLUSIO I.

20. *Compositum ex natura, & substantia est terminus principalis ut qui generationis, in quantum est perfectissimus terminus, qui ad ipsam sequitur; non tamen est talis terminus, sine quo non posset intelligi generatio esse, etiam si per possibile, aut impossibile non sequeretur substantia: sed terminus qui essentialiter requisitus, sine quo nec intelligi nec esse potest generatio substantialis, est compositum ex materia & forma, atque adeo simpliciter huiusmodi terminus dicendum est terminus qui principalis generationis.*

Hec quoad hanc ultimam partem est Ruus contra Complutenses, ac Ioannem a Sancto Thoma: quoad primas vero duas partes credo non posse esse contra vllum in re ipsa quid sit de modo dicendi.

Probatur prima pars, quia sine dubio compositum ut subsistens est perfectius quam ut non subsistens, & sequitur ad generationem: ergo intelligendo per terminum principalem ut qui, perfectissimum terminum, qui sequitur ad generationem, & denominatur generari, talis erit illud compositum.

Secunda pars probatur, quia eo ipso quo intelligitur per actionem aliquam produci compositum substantiale ex materia, saltem praesupposita, & forma quamvis non consideraretur illud compositum ut includens suppositivitalitatem vllam distinctam suae realiter, suae ratione, a singularitate, intelligeretur actio illa esse generativa, prout actio generativa distinguitur a creativa, & alterativa, ac quacumque alia, quae non est generatio: & eo ipso quo a parte rei produceretur tale compositum absque suppositivitalitate distincta a singularitate, daretur a parte rei generatio: & nisi daretur a parte rei tale compositum, non daretur actio generativa, nec posset intelligi esse, quin intelligeretur esse productio talis compositi: ergo vera est secunda pars conclusionis.

Confirmatur, quia non habuerunt Philosophi conceptum suppositi, ut distinguitur a natura singulari, ante cognitionem mysterij Incarnationis, ut mihi certum est, & probatur in Metaphysica Deo volente: & tamen habuerunt conceptum generationis: ergo conceptus suppositi est omnino impertinens ad conceptum generationis.

Hinc probatur tertia pars: quia ille absolute censendus est terminus principalis, qui magis habet necessariam connexionem cum generatione quoad esse & concipi, & sine quo nec potest concipi nec esse: sed tale est compositum ex materia & forma praecise: ergo.

21. *Obijciat*: secundum Philosophum 1. met. sect. 27. quod generatur non est forma, nec quidditas, sed compositum: ergo per Philosophum terminus qui generationis est suppositum.

Probatur consequentia, quia per formam in praedicto loco intelligitur forma partialis, & per quidditatem forma totalis, quae est ipsum compositum ex materia & forma: ergo per compositum intelligit suppositum, quod contradistinguitur a composito ex materia & forma, & consequenter secundum Philosophum suppositum est terminus qui generationis: Unde, inquit Ioannes a S. Thoma, patet aut non legisse, aut non aduertisse verba Aristotelis eos qui dicunt eum non agnovisse suppositum.

Sed respondetur negando consequentiam, ad cuius probationem dico, formam totalem per modum formae conceptam, non esse formaliter ipsum compositum, sed abstractum metaphysicum, & consequenter non solum sup-

positum contradistingui a quidditate, seu forma illa totali; sed ipsum etiam compositum ex materia & forma in concreto metaphysico consideratum: & hinc patet praedictum Authorem non intellexisse verba illa, quae & legit & aduertit, & non potuisse eum colligere alios aucthores putantes Philosophum nec somniasse quidem de suppositivitalitate, ea aut non legisse, aut non aduertisse.

Obijciat secundo: Generatio per se primo tendit ad dandum esse integrum, & perfectum: sed compositum non habet esse perfectum absque suppositivitalitate: ergo suppositum & non compositum est terminus primario intentus & principalis generationis.

Confirmatur, quia ad generans non solum spectat dare formam, sed consequentia ad ipsam ut propriis passionibus: ergo etiam spectat ad ipsum dare suppositivitalitatem, quae intimior est quam proprietates.

Respondetur negando consequentiam, quia licet sequatur suppositum, & sit perfectissimum ex omnibus, quae producuntur, tamen generatio potius debet principaliter intendere illud, sine quo non potest concipi nec esse etiam in casu impossibili, quam illud sine quo possit intelligi, & esse etiam in tali casu: hoc autem non est suppositum, sed compositum, ergo.

Ad confirmationem concedo totum, sed non praedictam conclusionem nisi quoad partem, ut patet.

CONCLUSIO II.

22. *Si per terminum formalem quo generationis intelligitur aliquid productum aut recipiens esse de novo, sine quo non posset esse terminus adequatus qui, unio potius est dicendus terminus formalis, quam forma, etiam si forma producere terminum: si vero intelligatur ratio formalis constitutiva physica termini totalis, forma dicenda est terminus formalis, non generatio, siue educatur forma, siue non: absolute autem censendum est, quod forma sit terminus formalis ipsius.*

Hec quoad duas primas partes videtur esse extra controuersiam; quoad tertiam vero est cum Ruus contra Hurtadum.

Probatur prima pars: quia quamvis forma producat, tamen productio ipsius est impertinens ad generationem termini totalis, quia licet non produceretur illa forma per generationem, sed fuisset ante producta, aut produceretur per creationem, modo produceretur unio, & esset generatio substantialis totius compositi: ergo terminus formalis generationis, prout tendit in compositum, nequit esse forma, ut producta aut educta: sed potius unio, quia producta sequitur illud compositum necessario; si per terminum formalem intelligatur aliquid distinctum a composito, cuius productio ad esse compositi sit requisita.

Probatur secunda pars: quia unio licet sit conditio necessario requisita ad compositum, non tamen est constitutum ipsius: ergo si per terminum formalem intelligatur ratio formalis physica constitutiva compositi, forma, & debeat dici terminus formalis.

Probatur denique tertia pars, primo, quia ille est absolute censendus terminus formalis quo, qui constituit physicè terminum principalem & adequatum qui: sed hoc competit formae, non unioni.

Probatur secundo, quia illud est terminus formalis quo generationis, per ordinem ad quod una generatio distinguitur ab altera, sed distinguitur per ordinem ad formam & non per ordinem ad unionem, quia cum unio reperitur in omni generatione: non potest per ordinem ad illam distingui una generatio ab altera, nisi quatenus potest cognosci quod una unio distinguitur ab altera: sed hoc ipsum non potest cognosci nisi cognoscendo terminum eius esse distinctum a termino alterius: ergo per ordinem ad formam potius quam ad unionem debent distingui generationes. Quae opponi possunt, sunt nullius momenti, & eorum solutio patet ex dictis: nec in hac re nominali est diutius haerendum.